

Projekt

z dnia 22 grudnia 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR LII/.../2022
RADY GMINY SOŚNO**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sośno na lata 2023 – 2029

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sośno na lata 2023 - 2029, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sośno.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XV/93/16 Rady Gminy Sośno z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sośno na lata 2016 – 2022.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr LII/.../2022
Rady Gminy Sośno
z dnia 29 grudnia 2022 r.

***STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY SOŚNO
NA LATA 2023 - 2029***

Sośno 2022

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Podstawa prawna	5
II. Charakterystyka Gminy Sośno	7
III. Diagnoza problemów społecznych	12
1. Demografia	12
2. Pomoc społeczna	14
3. Wspieranie rodziny	19
4. Rodzinna piecza zastępcza	20
5. Bezrobocie	23
6. Prace społecznie użyteczne	25
7. Uzależnienia	27
8. Niepełnosprawność	30
9. Usługi opiekuńcze	33
10. Edukacja	38
11. Przemoc w rodzinie	39
IV. Analiza SWOT	45
V. Cele strategii	49
VI. Adresaci strategii	53
VII. Monitoring	54
Zakończenie	55

WSTĘP

Konieczność uchwalenia strategii rozwiązywania problemów społecznych reguluje wprost ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Art. 17 ust. 1 tej ustawy stanowi: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Zasadniczym celem każdej strategii jest doprowadzenie do zmiany określonego niekorzystnego zjawiska, przeprowadzenie aktualnej diagnozy kwestii społecznej, określenie mocnych i słabych stron samorządu w przedmiotowej sprawie oraz ustalenie kierunków działań, w celu poprawy sytuacji społecznej na własnym terenie, poprzez ustalenie celów strategicznych.

Strategia Gminy Sośno jest długookresowym dokumentem planistycznym, który ma ogromne znaczenie w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęcie przez samorząd Gminy Sośno Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest ukierunkowana na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej oraz współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Działania kierowane będą głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych to trudne problemy społeczne. Od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina.

Diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie we współpracy z Urzędem Gminy Sośno, z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, szkołami, z Głównym Urzędem Statystycznym przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych i analiz z zakresu polityki społecznej.

Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie.

I   PODSTAWA PRAWNA.

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sośno na lata 2023-2029 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ◆ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),
- ◆ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447)
- ◆ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1327 z późn. zm.),
- ◆ ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r., poz. 690),
- ◆ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- ◆ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119),
- ◆ ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r., poz. 1915),
- ◆ ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2022 r., poz. 1324),
- ◆ ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 615 z późn. zm.);
- ◆ ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1205 z późn. zm.),
- ◆ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r.,

poz. 176 z późn zm.),

- ◆ ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685 z późn zm.),
- ◆ ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.),
- ◆ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285)

II CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Sośno utworzona została uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 1 stycznia 1973 r. w granicach administracyjnych byłych gromad Wąwelna i Sośna.

Jest gminą typowo rolniczą, położoną w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie sępoleńskim, we wschodniej części Krajny i liczy 4.883 osób (dane na 31.12.2021 r.). Graniczy z gminami: Sępólno Krajeńskie, Więcbork, Mrocza, Sicienko, Koronowo i Gostycyn. Ogólny obszar gminy wynosi 16.264 ha, z czego użytki rolne wynoszą 12.254 ha, lasy 2.801 ha oraz wody 100 ha.

Teren gminy podzielony jest na 20 sołectw (23 wsie): Dębiny, Dziedno, Jaskowo, Mierucin, Obodowo, Olszewka, Przepałkowo, Roztoki, Rogalin, Skoraczewo, Sitno, Sośno, Szynwałd, Tonin, Toninek, Tuskowo, Wielowicz, Wielowiczek, Wąwelno, Zielonka.

Pod względem wielkości powierzchni, Gmina Sośno na tle ogólnej ilości 144 gmin w województwie kujawsko-pomorskim zajmuje 33 miejsce. W grupie gmin wiejskich (93 gminy) Gmina Sośno swoim obszarem plasuje się na 18 miejscu.

Podstawową dziedziną gospodarki gminy jest rolnictwo. Produkcję rolną prowadzi ok 600 gospodarstw indywidualnych o średniej wielkości 18,3 ha. W ewidencji działalności gospodarczej zarejestrowano ok. 378 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, głównie działalność usługową i handlową (stan na 31.12.2021 r.). W gminie Sośno dominują podmioty prywatne, które zatrudniają do 10 pracowników. Strukturę podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Sośno w latach 2019 – 2021 obrazują poniższe tabele.

Tabela Nr 1. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Sośno w latach 2019 – 2021 według sektora własności.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Ogółem	362	367	378
Sektor publiczny	13	13	13
Sektor prywatny	349	354	365

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy.

Tabela Nr 2. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Sośno w Gminie Sośno w latach 2019 – 2021 wg wybranych klas wielkości.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Ogółem	362	367	378
0-9 pracujących	353	358	369
10 pracujących i więcej	9	9	9

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy.

Infrastruktura techniczna jest dość dobrze rozwinięta. Gmina jest stelefonizowana, nie ma problemu z dostępem do internetu szerokopasmowego oraz radiowego. Gmina jest w 100% zwodociągowana, natomiast 56% gospodarstw domowych podłączono do komunalnego systemu kanalizacji sanitarnej. Pozostałe gospodarstwa wyposażone są w zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Obszar gminy jest ciekawy ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe. Są tutaj tereny prawnie chronione, do których należą: rezerwat leśny (jarzab brekinia) o powierzchni 4,7 ha w Wąwelnie, Krajeński Park Krajobrazowy z piękną doliną rzeki Sępolenki (454 ha), obszar chronionego krajobrazu tzw. Ozy Wielowickie w Wielowiczku, moreny czołowe w Toninie, Toninku, Ostrówku i Sitnie, w skrajnie północno – wschodniej części gminy znajduje się interesujące bezodpływowe jezioro

wytopiskowe Dziedno, którego powierzchnia wynosi około 70 hektarów, liczne pomniki przyrody oraz parki dworskie w Rogalinie, Wąwelnie i Przepałkowie.

Większe skupiska lasów znajdują się w okolicach Szynewału, Toninka, Wąwelna, Sitna, Skoraczewa i Dębin, przeważnie o drzewostanie mieszanym z udziałem drzew iglastych. W północno-zachodniej części gminy znajduje się duży kompleks łąk – Łąki Mazurskie – o powierzchni ok. 100 ha. Jest to siedlisko żurawi i dzikiej zwierzyny.

Do dóbr kultury Gminy Sośno należy zaliczyć m.in.:

- zespół dworski w Dziednie z ok. 1860 r.,
- zespół dworski w Przepałkowie z ok. 1870 r.;
- zespół dworski w Rogalinie z ok. 1921 r.;
- kościół ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki w Sitnie z 1898 r.;
- kościół ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki w Sośnie z lat 1897 – 1902;
- barokowy kościół w Wąwelnie z lat 1758 – 1767;
- kościół szachulcowy w Wielowiczu z przełomu XVIII i XIX wieku;
- zespół pałacowy w Wąwelnie z ok. 1888 r.;
- kapliczka w Sośnie z ok. 1900 r.;
- wiadukt kolejowy w Sośnie z ok. 1908 r.;
- dwór zabytkowy w Ostrówku z ok. 1890 r.;
- dwór zabytkowy w Tuszkowie z ok. 1852 r.

Na terenie Gminy Sośno funkcjonują trzy szkoły podstawowe i jedno przedszkole samorządowe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie rozszerzył zakres swoich usług poprzez wprowadzenie usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami. Celem projektu jest pomoc osobą niepełnosprawnym w codziennym funkcjonowaniu, rozszerzona o możliwość skorzystania z ofert kulturalnych, rozrywkowych w celu poprawy funkcjonowania ich jakości życia.

Działalność kulturalną w gminie Sośno prowadzą dwie instytucje: Gminny Dom Kultury w Sośnie wraz ze świetlicami w Sitnie i Wąwelnie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Sośnie z dwiema filiami w Wąwelnie i Wielowiczu. Gminny Dom Kultury oprócz organizacji i współorganizacji wydarzeń na terenie Sośno prowadzi zajęcia animacyjne i rozwijające pasje dla dzieci i dorosłych m.in. sekcję modelarstwa lotniczego. Wśród prowadzonych zajęć są m.in. zajęcia teatralne, muzyczne, plastyczne, taneczne.

Gminna Biblioteka Publiczna w Sośnie zajmuje się zaspakajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz gromadzeniem materiałów na temat regionu. Placówka biblioteczna dysponuje zróżnicowanymi i regularnie uzupełnianym księgozbiorem. W placówce jest również możliwość skorzystania z komputera z dostępem do internetu. Gminna Biblioteka Publiczna w roku 2019 objęła swoją ofertą 495 czytelników. Poza działalnością czytelniczą placówka podejmuje działania związane z promowaniem czytelnictwa i kultury m.in. projekt „Mała książka, wielki człowiek” dedykowany dla najmłodszych mieszkańców gminy, dyskusyjny klub książki dla młodzieży oraz dyskusyjny klub książki dla osób dorosłych. Ponadto Gminna Biblioteka Publiczna organizuje w ferie zimowe i wakacje letnie różnego rodzaju zajęcia dla dzieci np. plastyczne, teatralne, organizacja wycieczek.

Opiekę zdrowotną zapewniają ośrodki zdrowia w Sośnie i w Wąwelnie, Przy ośrodku zdrowia w Sośnie działa apteka dostępna dla wszystkich mieszkańców gminy.

W Sośnie znajduje się siedziba ogólnopolskiego stowarzyszenia – Chrześcijańska Szkoła pod Żaglami.

Na terenie Gminy Sośno działa 11 Kół Gospodyń Wiejskich, które realizują zadania z zakresu estetyki wsi oraz edukacji ekologicznej.

W Gminie Sośno działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego OSP Sośno włączono do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W Gminie działają również stowarzyszenia: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Sośno „SOSNA” w Sośnie, Stowarzyszenie Miłośników Wąwelnia „TILIA” w Wąwelnie, Stowarzyszenie na Rzecz Kultury, Oświaty i Rozwoju Wsi „RAZEM” w Sośnie, Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Sośnie, Stowarzyszenie Kobiet „SERCA WSI” w Sośnie, Stowarzyszenie PRO MAGNESIUM w Toninie, Stowarzyszenie Mamuśki Mierucin, Stowarzyszenie KARPIK w Wąwelnie. Oprócz stowarzyszeń na terenie Gminy Sośno działają również: Nieformalna Grupa Inicjatywna „AKTYWNI WIELOWICZ”, Fundacja Zawierucha, Koło Pszczelarzy w Gminie Sośno w Skoraczewie.

W Gminie Sośno przez cały czas modernizuje się i ulepsza placówki oświatowe tak aby jak najlepiej służyły uczęszczającym do nich dzieciom i młodzieży. W Gminie systematycznie rozbudowuje się sieć wodociągów komunalnych, zmodernizowano oczyszczalnie ścieków wraz z systemem kanalizacji sanitarnych w Wąwelnie.

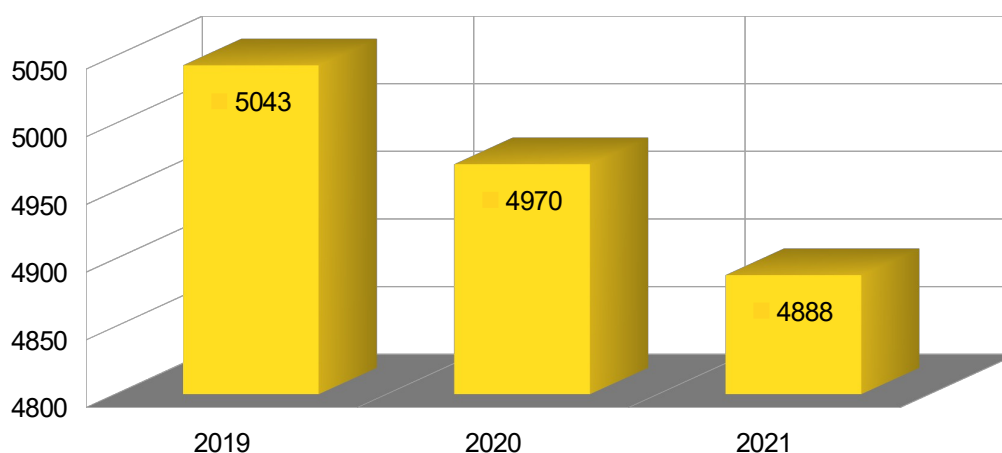
Stale modernizuje się oraz buduje nowe chodniki w kolejnych miejscowościach. W 2021 r. oprócz bieżącego utrzymania stanu dróg na terenie Gminy Sośno, dokonano nowych inwestycji drogowych w postaci: przebudowy drogi w Wielowiczu, budowy oraz utwardzenia ul. Cichej w Sośnie, ze środków Funduszu sołeckiego w Sośnie przygotowano również dokumentację projektową na przebudowę ul. Wodnej w Sośnie, jej przebudowa została wykonana w 2022 r. Na terenie Gminy Sośno powstają również nowe place zabaw dla najmłodszych oraz remontuje się świetlice wiejskie dla mieszkańców.

Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych warunki życia mieszkańców Gminy Sośno są średnie (44%), bardzo dobre (8%), dobre (24%), raczej dobre (20%), a zaledwie 4% ankietowanych uważa je za złe.

1. DEMOGRAFIA.

Na terenie Gminy Sośno mieszka obecnie 4.888 osób (dane na dzień 31.12.2021 r.). Ogólny obszar gminy wynosi 16.264 ha, z czego użytki rolne wynoszą 12.254 ha, lasy 2.801 ha oraz wody 100 ha. W skład gminy wchodzi 20 sołectw oraz 23 wsie.

Wykres Nr 1. Liczba ludności w Gminie Sośno w latach 2019-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Sośnie.

Z powyższego wykresu zaobserwować można, że na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców na terenie Gminy Sośno zmniejsza się. Strukturę wiekową mieszkańców Gminy Sośno przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 3. Struktura wiekowa mieszkańców w latach 2019 – 2021.

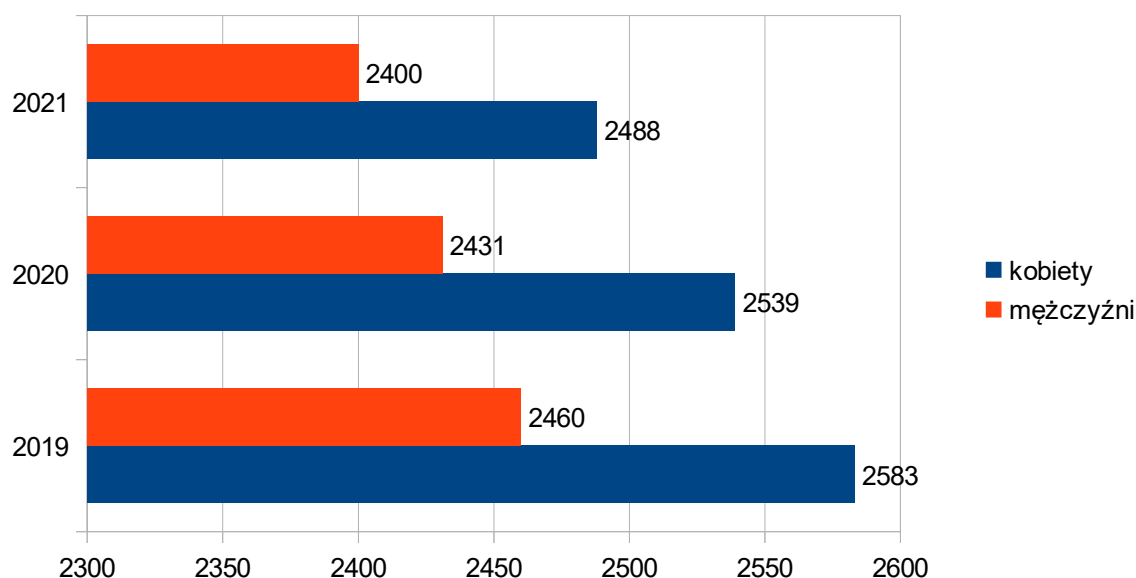
Rok	Struktura wiekowa kobiet				Struktura wiekowa mężczyzn			
	Do 18 lat	18-44 lata	45-59 lat	60 lat i więcej	Do 18 lat	18-44 lata	45-64 lat	65 lat i więcej
2019	552	920	425	660	589	1029	644	416
2020	552	902	418	634	573	999	639	390
2021	540	886	413	602	570	976	621	366

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Sośnie.

Jak można zauważyć, największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (18-44 lat). Ponadto na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób do 18 roku życia stale maleje. Podobnie jest z liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, która również maleje.

Z poniżej przedstawionych danych wynika również, że na terenie naszej gminy zamieszkuje większy odsetek kobiet niż mężczyzn.

Wykres Nr 2. Struktura mieszkańców Gminy Sośno ze względu na płeć w latach 2019-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Sośnie.

Przyrost naturalny to różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie. Z poniższej tabelki wynika, że w naszej gminie na przestrzeni lat 2019-2021 obserwujemy malejący przyrost naturalny. W ostatnich dwóch latach wyraźnie widoczna jest tendencja spadkowa urodzeń.

Tabela Nr 4. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2019 - 2021 w Gminie Sośno.

Rok	Urodzenia	Zgony
2019	61	58
2020	49	55
2021	43	60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Sośnie

2. POMOC SPOŁECZNA.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Sośno realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Ośrodek realizuje również inne zadania, powierzone mu przez Wójta Gminy

Sośno na podstawie innych ustaw:

- przyznawanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych;
- przyznawanie świadczeń rodzinnych;
- przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego;

- realizacja Karty Dużej Rodziny;
- prace społecznie użyteczne;
- prowadzenie procedur „Niebieskich Kart” w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego;

Na przestrzeni lat 2019-2021 można zauważyć, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Sośno kształtuje się na podobnym poziomie. Jednak w ostatnim roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmalała.

Tabela Nr 5. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2019	268	162	472
2020	243	163	483
2021	215	142	408

Źródło: Opracowanie własne GOPS Sośno

Z powyższej tabeli wynika, że liczba rodzin objętych pomocą społeczną z roku na rok maleje. Na tle całej społeczności gminy liczba osób korzystających z pomocy społecznej stanowi ok 5%.

Populacja rodzin korzystających z pomocy społecznej w Sośnie jest zróżnicowana. Różnorodność ta dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin.

Tabela Nr 6. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.

Typy rodzin		Lata		
		2019	2020	2021
Rodziny ogółem		272	300	283
O liczbie osób w rodzinie	1	67	73	70
	2	28	43	37
	3	38	46	50
	4	67	72	66
	5	33	31	28
	6 i więcej	39	35	32
Rodziny z dziećmi ogółem		157	168	169
Rodziny niepełne ogółem		24	24	31
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		59	66	65

Źródło: Opracowanie własne GOPS Sośno

Najpoważniejszą trudnością życiową klientów pomocy społecznej w Gminie Sośno jest bezrobocie oraz ubóstwo.

Tabela poniżej przedstawia zdiagnozowane w latach 2019-2021 powody trudności życiowych rodzin, uzasadniające przyznanie pomocy.

Tabela Nr 7. Powody przyznawania pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2019	2020	2021
Ubóstwo	140	147	141
Bezdomność	3	3	3
Potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	16	12	13
Bezrobocie	159	167	162
Niepełnosprawność	36	43	44
Długotrwała lub ciężka choroba	50	54	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	1	1	1
Alkoholizm	10	7	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	0
Zdarzenia losowe	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne GOPS Sośno

Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, obejmujące ok 57% ogółu rodzin. Beneficjentami ośrodka są osoby i rodziny o niskich kwalifikacjach zawodowych, długotrwale bezrobotne, jak również osoby nieposiadające stałego źródła dochodu oraz pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy lub dorywczo. Brak dużych zakładów pracy oraz położenie gminy z dala od większych aglomeracji powoduje bezrobocie na terenie gminy. Zatem wzrastające koszty utrzymania w korelacji z niskimi dochodami stanowią główny powód korzystania z pomocy społecznej.

Poważnym problemem na terenie gminy jest również niepełnosprawność i długotrwała choroba, które kwalifikują do przyznania zasiłków stałych oraz usług opiekuńczych. Problem ten dotyczy ok 34% ogółu rodzin korzystających z pomocy Ośrodka.

3. WSPIERANIE RODZINY.

Od 2012 r. uregulowania prawne dotyczące wspierania rodziny i pieczy zastępczej zostały wyłączone z ustawy o pomocy społecznej i zawarte w nowej ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta określa w jednym akcie prawnym zarówno zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane.

Nową formą wsparcia w rodzinie jest **asystent rodziny**. Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współdziałaniu rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sośnie stanowisko asystenta rodziny istnieje od 2015 r. Asystenturą na terenie Gminy Sośno objętych było z końcem 2021 roku 15 rodzin. Jest to maksymalna liczba rodzin, z którymi zgodnie z ustawą może realizować współpracę jeden asystent rodziny.

Tabela poniżej przedstawia ilość rodzin współpracujących z asystentem rodziny na przestrzeni czterech ostatnich lat.

Tabela 8. Charakterystyka rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na terenie gminy Sośno.

Charakterystyka rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny		Stan na:			
		31 XII 2018	31 XII 2019	31 XII 2020	31 XII 2021
Ilość rodzin		12	15	18	16
Liczba osób w rodzinach	- ogółem	55	63	72	65
	- rodzice	20	24	28	24
	- dzieci do 18 r.ż.	35	39	44	41

Źródło: Opracowanie własne GOPS

4. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA.

W myśl ustawie z dnia 09. 06. 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo - wychowawczej). Również w nowy sposób zdefiniowano formy rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- spokrewniona,
- niezawodowa,
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna

2) rodzinny dom dziecka.

Wszystkie rodziny, na ich wniosek, mogą być wspierane na określonych zasadach przez rodziny pomocowe.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- traktuje dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- zapewnia dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- zapewnia kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- zapewnia rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- zaspokaja jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- zapewnia ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Tabela nr 9. Piecza zastępcza w gminie Sośno.

Piecza zastępcza w gminie Sośno		2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba dzieci z gminy Sośno umieszczonych w pieczy zastępczej	Ogółem	7	7	7	12
	Rodzinna piecza zastępcza	5	4	4	8
	Instytucjonalna piecza zastępcza	2	3	3	4
Liczba rodzin z gminy Sośno, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej		1	1	0	3
Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy Sośno	Ogółem	8	6	5	7
	Spokrewnione	5	3	1	1
	Niezawodowe	3	3	4	6
	Zawodowe	0	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie gminy Sośno	Ogółem	9	7	7	11
	Spokrewnione	6	3	2	2
	Niezawodowe	3	4	5	9
	Zawodowe	0	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w Rodzinnym Domu Dziecka w Wąwelnie		0	1	1	1

Uwaga: Podane dane dotyczą ogólnych liczb umieszczeń dzieci w w/w formach pieczy zastępczej w trakcie wyszczególnionych lat.

Według danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim na terenie Gminy Sośno w latach 2019-2021 funkcjonowało 7 rodzin zastępczych, w tym 1 rodzina zastępcza spokrewniona oraz 6 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało łącznie 11 dzieci.

5. BEZROBOCIE.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osoba niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Według danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskim wysokość stopy bezrobocia w powiecie sępoleńskim wyniosła średnio:

- w 2019 roku – 11,6 %
- w 2020 roku – 12,3 %
- w 2021 roku – 11 %.

Spadek stopy bezrobocia spowodowany jest przede wszystkim migracjami zarobkowymi osób bezrobotnych.

Ogólna liczba bezrobotnych w powiecie sępoleńskim wynosiła:

- w 2019 roku – 1.723 osób;
- w 2020 roku – 1.833 osób;
- w 2021 roku – 1.618 osób;

a w gminie Sośno:

- w 2019 roku – 242 osób (11,41% ogółu bezrobotnych w powiecie);
- w 2020 roku – 240 osób (12,15% ogółu bezrobotnych w powiecie);
- w 2021 roku – 245 osób (13,02% ogółu bezrobotnych w powiecie).

Szczegółową analizę struktury bezrobotnych w gminie Sośno w latach 2019 – 2021 przedstawiono poniżej:

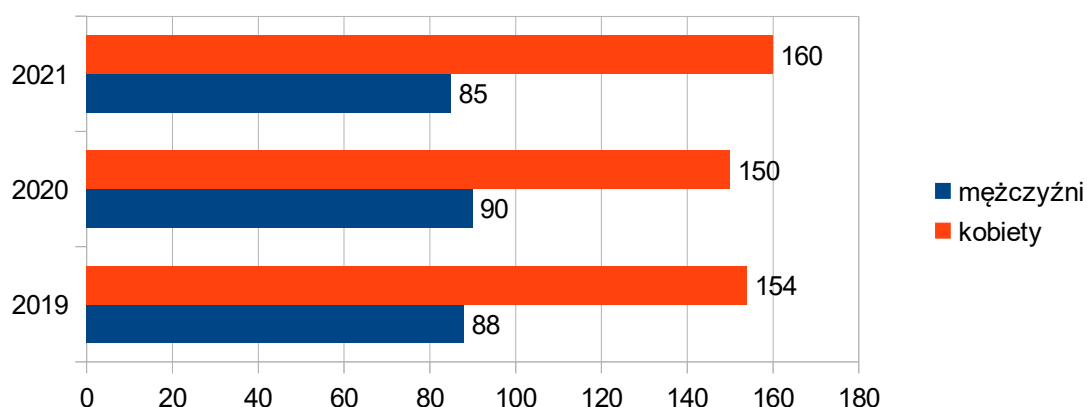

Tabela Nr 10. Charakterystyka osób bezrobotnych w gminie Sośno w latach 2019 – 2021.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba bezrobotnych ogółem, w tym:	242	240	245
- z prawem do zasiłku;	46	39	30
- niepełnosprawni	4	3	4
Osoby bezrobotne w wieku do 25 lat	35	34	39
Osoby bezrobotne w wieku powyżej 45 lat	68	69	76
Osoby bezrobotne z wykształceniem wyższym	11	13	4
Osoby bezrobotne z wykształceniem średnim i policealnym	71	61	65
Osoby bezrobotne z wykształceniem zawodowym	98	99	104
Osoby bezrobotne z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	62	67	72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Sępólnie Krajeńskim.

Wykres Nr 3. Charakterystyka osób bezrobotnych ze względu na płeć w gminie Sośno w latach 2019 – 2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Sępólnie Krajeńskim.

Analizując powyższy wykres można zauważyć, że kobiety bezrobotne stanowią większość. Może to wynikać z faktu, że pracodawcy chętniej jednak zatrudniają mężczyzn z zawodowym wykształceniem, obawiając się obciążeń związanych z macierzyństwem, a kobiety po urodzeniu dziecka oraz okresie jego wychowania mają problemy z powrotem na rynek pracy.

Według ankietowanych głównymi przyczynami wysokiej skali bezrobocia na

terenie Gminy Sośno są:

- brak miejsc pracy – 56%;
- brak środków transportu – 64%;
- brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych – 20%;
- wysokie koszty pracy dla pracodawców – 20%;
- szeroki zakres świadczeń socjalnych – 16%
- inne (jakie?) „praca na czarno” - 4%

Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie udziela pomocy osobom pozostającym bez pracy poprzez: prace interwencyjne, staże, prace społecznie użyteczne, środki na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia, roboty publiczne i inne.

Tabela Nr 11. Aktywne formy udzielanej pomocy osobom bezrobotnym w latach 2019 – 2021 w gminie Sośno.

Formy pomocy osobom bezrobotnym	2019	2020	2021
Rozpoczęte staże	22	10	13
Prace interwencyjne	29	21	24
Roboty publiczne	36	22	24
Rozpoczęte szkolenia	8	4	6
Podjęcie działalności gospodarczej	6	9	6

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Sępólnie Krajeńskim.

6. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE.

Wprowadzony od dnia 1 listopada 2005 r. nowy instrument aktywizacji społeczno - zawodowej, którym są prace społecznie użyteczne stanowi istotny element aktywnych form pomocy na rzecz osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne organizowane są przez gminę w jednostkach

organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej.

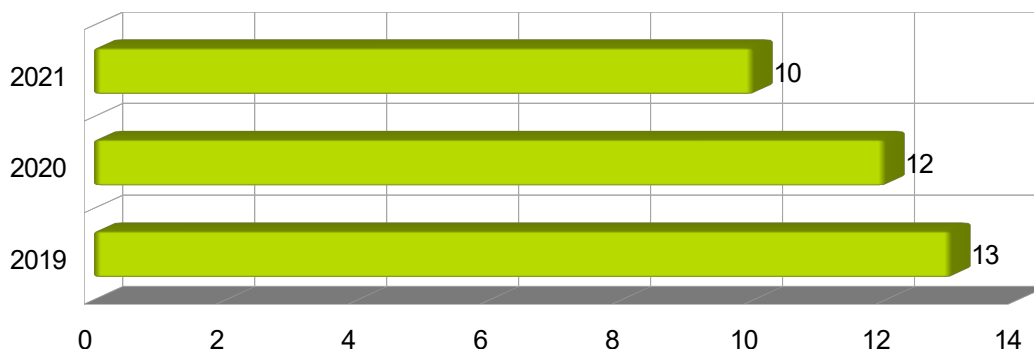
Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Powiatowy urząd pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu.

Prace społecznie użyteczne mają przynosić wymierne, użyteczne dla danego sołectwa skutki. Zazwyczaj prace te mają charakter typowo porządkowy. Wymiar prac to 10 godzin tygodniowo, co daje ok 40 godzin w miesiącu.

Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sępólnie Krajeński i korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (zarówno świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych) oraz osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego.

Poniżej znajduje się wykres ilustrujący zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych w latach 2019 – 2021 w gminie Sośno.

Wykres Nr 4. Osoby zatrudnione w ramach prac społecznie użytecznych z terenu gminy Sośno w latach 2019 – 2021.

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

7. UZALEŻNIENIA.

Według słownika **uzależnienie** to silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności, bądź zażywania konkretnych środków. Potocznie definicja ta odnosi się do narkotyków, alkoholu czy leków, jednak termin ten ma szersze znaczenie. Może dotyczyć hazardu, gier, internetu czy seksu.

Zachowanie uzależnionego bardzo szybko staje się **nawykiem**. Działa stereotypowo, zdobycie substancji chemicznej czy potrzeba wykonania jakiejś czynności nasila się, wymaga coraz więcej czasu i środków. Czasem powodem sięgnięcia po „używki” są kłopoty finansowe, problemy w pracy czy w domu.

Wyróżnia się dwa typy uzależnień – uzależnienie fizyczne i psychiczne.

Uzależnienie fizjologiczne (fizyczne) – to bardzo silna potrzeba zażywania substancji, która, w opinii chorego, pozwala mu uśmierzyć wszelkiego rodzaju bóle (mięśni, głowy itd.), bezsenność. Nagłe odstawienie wywołuje nasilenie objawów, wzbogacając je o inne dolegliwości, np. biegunkę, wymioty, uczucie zimna.

Substancje uzależniających fizycznie jest stosunkowo niewiele. Zalicza się do nich:

- nikotyna,
- alkohol etylowy,
- opiaty (heroina, morfina),
- barbiturany (**leki nasenne**),
- benzodiazepany (leki psychotropowe).

Uzależnienie psychiczne – leczenie tego typu uzależnienia nie jest tak proste, jak w przypadku uzależnienia fizycznego. Charakteryzuje się ono bardzo silną, nabytą potrzebą zażywania określonej substancji lub wykonywania jakiejś czynności. Niespełnienie „potrzeby” organizmu może prowadzić do poważnych fizjologicznych następstw. Jego cechy to:

- potrzeba zdobycia oraz zwiększenia dawki uzależniającego środka,
- potrzeba zażywania kosztem zdrowia, fizyczne wyniszczanie się,
- osłabienie woli,
- powracająca, nieustająca potrzeba (obsesja) zażycia środka (obecna nawet po wieloletniej abstynencji),
- oszukiwanie, szukanie pretekstu i usprawiedliwienia dla nałogu.

Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które jednak nie szukają wsparcia u profesjonalistów i w instytucjach pomocowych.

Według ankietowanych skala problemu uzależnień na terenie Gminy Sośno jest średnia (36%) i wysoka (16%), 4% ankietowanych uważa, że skala ta jest niska, natomiast 40 % ankietowanych uważa, że trudno powiedzieć jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Gminy Sośno.

Skalę tego problemu na terenie gminy Sośno przedstawiamy na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz

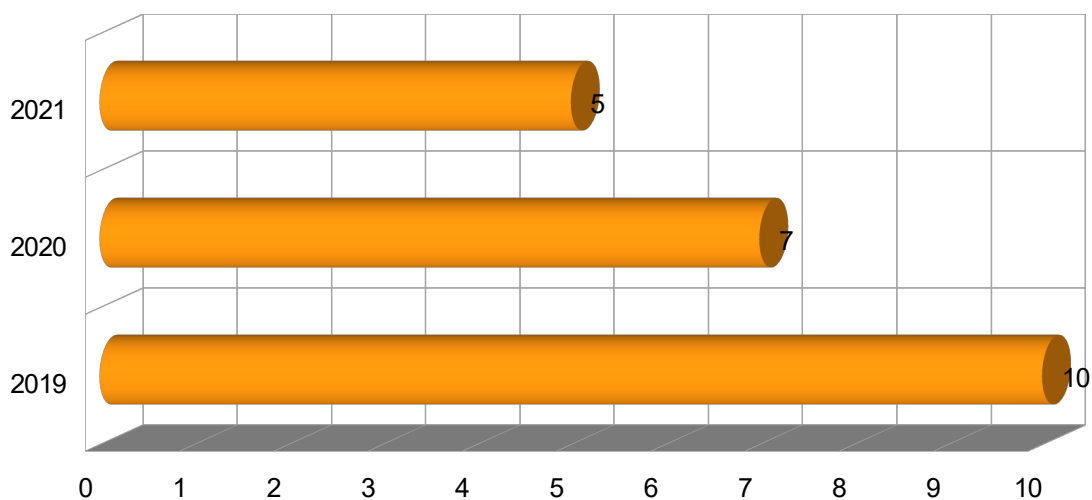
Przeciwdziałania Narkomanii oraz danych zebranych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Konsultacyjnego ds Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie.

Tabela Nr 12. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019 – 2021 w gminie Sośno.

Działania	2019	2020	2021
Liczba osób zgłoszonych na komisje	18	15	26
Liczba wysłanych zaproszeń na komisje	18	15	39
Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia odwykowego dobrowolnie	15	12	23
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie odwykowe	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Wykres Nr 5. Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Sośno.

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Z analizy powyższego wykresu wynika, że z roku na rok zmniejsza się liczba osób uzależnionych od alkoholu, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Może to wynikać z faktu „zaprzeczania” nałogowi. Osoba uzależniona ucieka od logicznego myślenia, zaprzecza zaistniałym faktom. Oszukuje siebie i otoczenie.

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami występowania uzależnień w Gminie Sośno są:

- bezrobocie 40%;
- niepełnosprawność – 4%;
- samotność – 32%;
- ubóstwo – 28%;
- choroby - 8%;
- stres – 44%;
- niedostosowanie społeczne – 24%;
- rozpad rodziny – 20%;
- wielodzietność – 12%.

Ankietowani uważają, że na terenie Gminy Sośno dostępne są formy pomocy dla osób uzależnionych (60%).

8. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.

Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO): „Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”.

Diagnoza tej grupy jest bardzo trudna, ponieważ brak jest pełnych danych w zakresie poszczególnych dysfunkcji. Osoby i rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności nie mogą w pełni korzystać z dobrodziejstw życia społecznego z powodu barier architektonicznych i społecznych.

Według ankietowanych najczęściej spotykanymi problemami społecznymi osób niepełnosprawnych w Gminie Sośno są:

- bariery architektoniczne – 56%;
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych – 24%;
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych – 52%;
- problemy psychologiczne – 20%
- izolacja – 16%;
- brak akceptacji w środowisku lokalnym – 20%.
- utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu – 28%;
- bezrobocie – 12%;
- nie istnieją - 4%

Tabela Nr 13. Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2019 – 2021 na terenie gminy Sośno.

Świadczenia i usługi finansowane z powodu niepełnosprawności:	2019	2020	2021
Ilość osób, które otrzymały pomoc ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych	7	7	5
Ilość osób, które skorzystały z turnusów rehabilitacyjnych	7	9	7
Ilość osób, które otrzymały dofinansowanie na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	26	20	22
Program „Aktywny Samorząd”	6	4	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Więcborku.

Program „Aktywny samorząd” to ważny krok w kierunku wydajniejszej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest zmniejszenie lub wyeliminowanie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program jest co roku organizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w

Więcborku i co roku dotyczy innych obszarów wsparcia. Z powyższej tabeli wynika, że z programu korzysta coraz więcej osób z gminy Sośno.

Zdaniem ankietowanych oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest niewystarczająca (75%).

Zjawisko niepełnosprawności na terenie gminy Sośno obrazują poniższe tabele.

Tabela Nr 14. Liczba wniosków o wydanie orzeczeń o niepełnosprawności z terenu gminy Sośno w latach 2019-2021.

Okres	Liczba wniosków osób przed 16 rokiem życia	Liczba wniosków osób powyżej 16 roku życia
2019	42	126
2020	22	91
2021	21	100
Razem	85	317

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PZON w Sępólnie Krajeńskim.

Z powyższej tabeli wynika, że zdecydowana większość wniosków o ustalenie niepełnosprawności dotyczy osób dorosłych.

Tabela Nr 15. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i wskazaniach do ulg i uprawnień na terenie Gminy Sośno – osoby powyżej 16 roku życia.

Okres	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności			Liczba wydanych orzeczeń niezaliczających do osób niepełnosprawnych
	w stopniu:			
	lekkim	umiarkowanym	znacznym	
2019	14	46	60	10
2020	16	37	34	3
2021	11	43	28	2
Razem:	41	126	122	15
Ogółem:	608			

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PZON w Sępólnie Krajeńskim.

Tabela Nr 16. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności na terenie Gminy Sośno – osoby poniżej 16 roku życia.

Okres	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń niezaliczających do osób niepełnosprawnych
	w tym:	
2019	31	10
2020	19	2
2021	17	2
Razem:	67	14
Ogółem:	162	

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PZON w Sępólnie Krajeńskim.

Tabela Nr 17. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla powiatu sępoleńskiego w latach 2019 – 2021.

Rok:	2019	2020	2021
Osoby przed 16 rokiem życia	240	157	122
Osoby powyżej 16 roku życia	1100	844	779
Razem:	1340	1001	901

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PZON w Sępólnie Krajeńskim.

Z analizy powyższych tabel wynika, że liczba wydanych orzeczeń w gminie Sośno stanowi średnio 85 % w stosunku do ogółu orzeczeń w powiecie sępoleńskim. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności w gminie Sośno stanowią w 2021 roku ok 2% ogółu mieszkańców gminy.

9. USŁUGI OPIEKUŃCZE.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina lub wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, czas trwania i miejsce świadczenia.

Rada Gminy Sośno uchwałą Nr XL/261/2022 z dnia 24 lutego 2022 r. ustaliła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

Całkowity koszt jednej godziny usług opiekuńczych wynosi 25,00 zł.

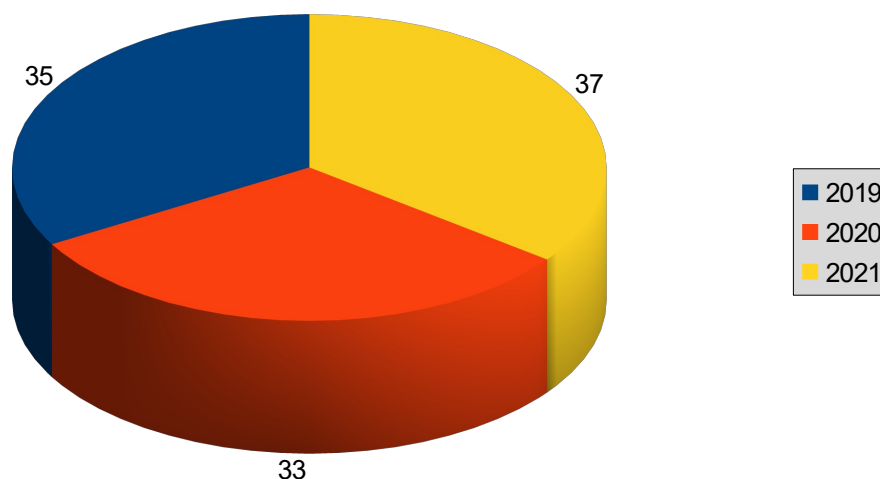
Odpłatności za usługi opiekuńcze w gminie Sośno kształtują się następująco:

Tabela 18. Odpłatność za usługi opiekuńcze w gminie Sośno.

Dochód na osobę w rodzinie w relacji do kryterium dochodowego określonego w ustawie (%)	Wysokość odpłatności liczona w % od kosztu jednej godziny usługi	
	Osoba samotnie gospodarująca	Osoba w rodzinie
Do 100	nieodpłatnie	nieodpłatnie
101-150	5 – 1,25 zł	15 – 3,75 zł
151-200	10 – 2,50 zł	20 – 5,00 zł
201-250	15 – 3,75 zł	30 – 7,50 zł
251-300	20 – 5,00 zł	40 – 10,00 zł
301-350	25 – 6,25 zł	50 – 12,50 zł
351-400	30 – 7,50 zł	70 – 17,50 zł
401-450	40 – 10,00 zł	90 – 22,50 zł
451-500	50 – 12,50 zł	100 – 25,00 zł
Powyżej 500	100 – 25,00 zł	100 – 25,00 zł

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Wykres Nr 6. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Sośno w latach 2019 – 2021.

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Tabela Nr 19. Zestawienie ilości godzin i ponoszonej odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze

podopiecznych GOPS w latach 2019 – 2021 w gminie Sośno.

Rok	Ilość godzin świadczonych usług opiekuńczych	Ponoszona odpłatność	Ilość opiekunek świadczących usługi opiekuńcze
2019	10.643	23.772,80	6
2020	10.566	30.109,80	7
2021	11.200	39.650,10	7

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Zapotrzebowanie na świadczenia usług opiekuńczych na terenie gminy Sośno z roku na rok jest coraz większe. Związane jest to przede wszystkim ze „starzeniem się” społeczeństwa.

Zdaniem ankietowanych najczęściej spotykanymi problemami społecznymi z jakimi borykają się osoby starsze są:

- ubóstwo – 40%;
- choroby – 68%;
- niepełnosprawność – 28%;
- samotność – 56%;
- brak opieki ze strony rodziny – 40%;
- niedostosowanie społeczne – 0%.

Pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania seniora nie zawsze okazuje się wystarczająca i wymagane jest zapewnienie stałej opieki w postaci pobytu w domu pomocy społecznej. Należy podkreślić bardzo wysokie koszty ponoszone przez Gminę za mieszkańca przebywającego w domu pomocy społecznej.

Tabela Nr 20. Liczba osób skierowanych i przebywających w domach pomocy społecznej oraz odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2019 – 2021.

	2019	2020	2021
Liczba osób skierowanych do DPS	6	2	2
Liczba osób przebywających w DPS	8	10	9
Odpłatność gminy za pobyt w DPS (w zł)	251.615,00	254.784,00	324.089,00

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie od 2011 r. świadczy pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Obecnie z powyższych usług korzysta 18 dzieci z terenu gminy. Z uwagi na szczególny charakter tych usług osoba zajmująca się dziećmi z zaburzeniami musi posiadać odpowiednie przygotowanie zawodowe.

W ramach tych usług dla dzieci świadczona jest: terapia behawioralna, logopedyczna, pedagogiczna oraz terapia zajęciowa z nauką samoobsługi.

Zainteresowanie tą formą pomocy utrzymuje się na w miarę stałym poziomie.

Tabela Nr 21. Liczba środowisk objętych pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w Gminie Sośno w latach 2019 – 2021.

	2019	2020	2021
Liczba środowisk objętych pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych	17	18	18
Liczba godzin świadczonych usług	1826	1984	1819

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

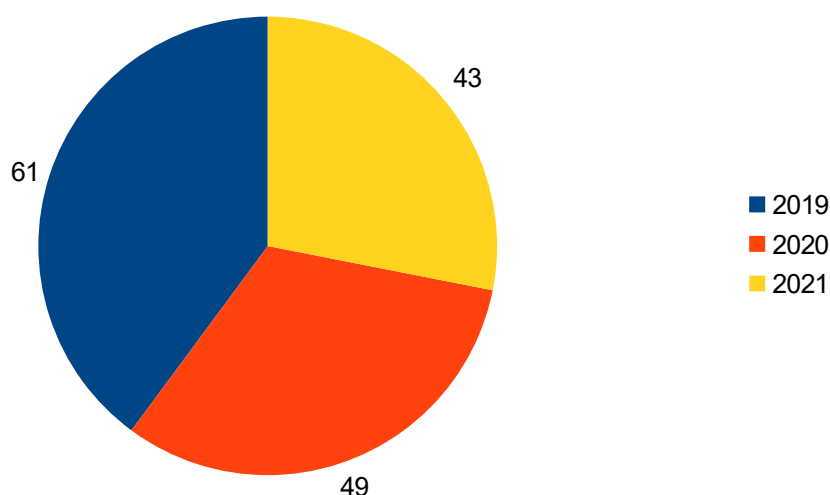
Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych zwiększa szanse na to, aby dzieci posiadające zaburzenie rozwojowe w przyszłości mogły prowadzić w miarę samodzielne życie.

10. EDUKACJA.

Na terenie gminy Sośno znajdują się następujące placówki oświatowe:

- 1) Samorządowe Przedszkole w Sośnie;
- 2) Szkoła Podstawowa w Sośnie;
- 3) Szkoła Podstawowa w Wąwelnie z oddziałem przedszkolnym w Wąwelnie i Sitnie;
- 4) Szkoła Podstawowa w Przepałkowie z oddziałem przedszkolnym.

Wykres Nr 7. Liczba urodzeń dzieci w latach 2019 – 2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Sośno.

Analiza powyższego wykresu wskazuje, że w gminie Sośno liczba urodzeń dzieci w ostatnich latach maleje. Świadczenie wychowawcze wprowadzone w ostatnich latach przez rząd, nie wpłynęło na wzrost liczby urodzeń na terenie Gminy Sośno.

Tabela Nr 22. Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych w gminie Sośno.

Placówki oświatowe	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Samorządowe Przedszkole w Sośnie	75	75	75
Oddział przedszkolny w Przepalkowie	14	24	22
Oddział przedszkolny w Wąwelnie	25	38	39
Oddział Przedszkolny w Sitnie	20	17	13
Szkoła Podstawowa w Sośnie	217	195	198
Szkoła Podstawowa w Wąwelnie	182	171	171
Szkoła Podstawowa w Przepalkowie	71	77	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Sośno.

Na podstawie danych zawartych w tabeli możemy zauważyć, że liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych kształtuje się na podobnym poziomie.

11. PRZEMOC W RODZINIE.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat traktowane jest jako ważny problem społeczny. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. przemoc definiowana jest jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność osobistą, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc zawsze wiąże się z naruszeniem podstawowych praw człowieka, niszczy poczucie godności, szacunku, zaufania do innych ludzi. Jeśli nie ma zdecydowanej reakcji i interwencji ze strony otoczenia może dojść do nasilenia działań i eskalacji przemocy ze strony sprawcy.

Przemoc w rodzinie może przybrać formę pięciu podstawowych rodzajów: przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, zaniedbanie oraz przemoc seksualna. Każda z tych form przemocy wymaga zastosowania odpowiednich środków, które będą jej zapobiegać.

Na terenie Gminy Sośno, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie funkcjonuje Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

W skład zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sośnie;
- Komendy Powiatowej Policji w Sępólnie Krajeńskim;
- Placówek oświatowych;
- Służby zdrowia;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sośnie;
- Urzędu Gminy w Sośnie;
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Tucholi;
- Organizacje pozarządowe.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny jest elementem tworzonego przez gminę systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sośno na lata 2022 – 2026. Ponadto realizuje procedurę „Niebieskich Kart” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Tylko 48% ankietowanych zna bądź słyszało o przypadkach stosowania przemocy domowej w Gminie Sośno. Głównymi przyczynami przemocy domowej wg ankietowanych są:

- bezrobocie – 52%;
- stres – 40%;

- ubóstwo – 28%.
- nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi – 44%;
- niepełnosprawność – 4%
- uzależnienia – 56%;
- inne (jakie?) rozpad rodziny i wchodzenie w relacje konkubenckie - 4%

Zjawisko przemocy na terenie Gminy Sośno w latach 2019 – 2021 obrazują poniższe dane.

Tabela Nr 23. Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2019 – 2021 w Gminie Sośno.

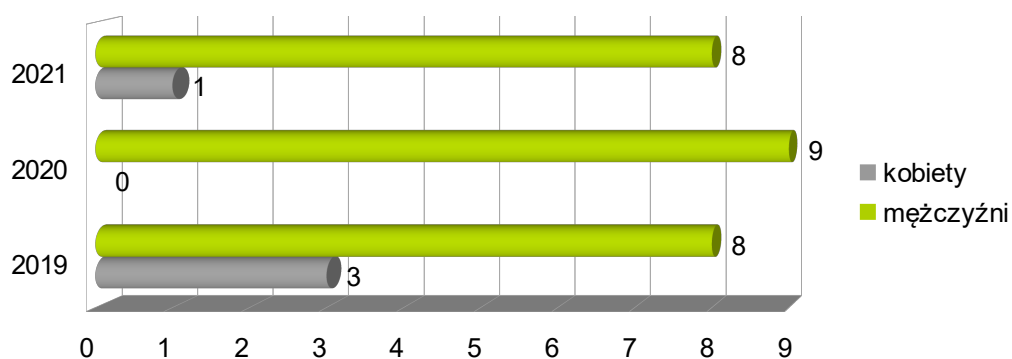
		2019	2020	2021
Liczba „Niebieskich Kart” ogółem (w tym również z lat poprzednich)		25	52	73
w tym:	postępowanie wszczęte (dotyczy wskazanego roku)	24	27	21
	stwierdzone (w odniesieniu do liczby niebieskich kart ogółem)	25	52	73
	zakończone (w odniesieniu do liczby niebieskich kart ogółem)	22	43	51

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Najczęstszym powodem zakończenia procedury „Niebieskie Karty” było ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego jej stosowania.

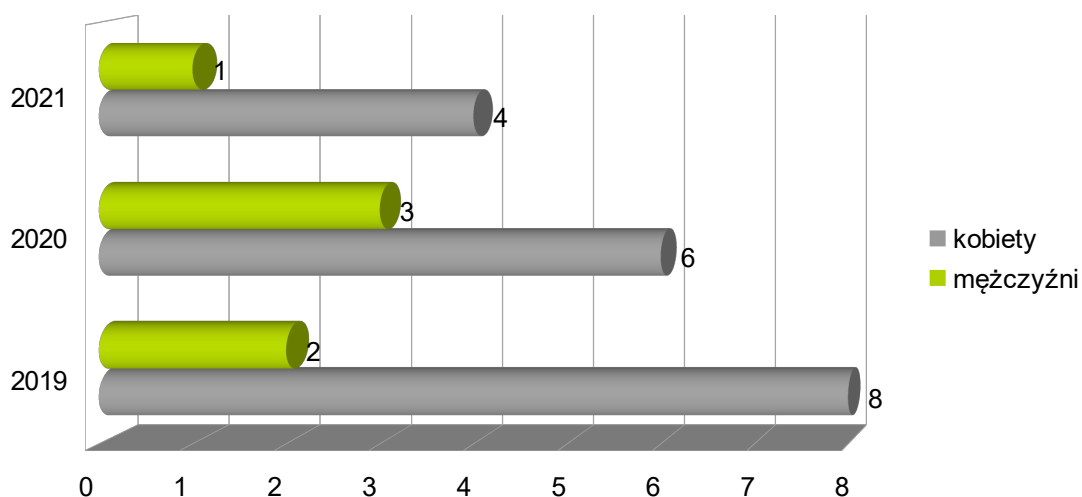
Monitorowanie sytuacji rodzin wobec których zakończono procedurę „Niebieskie Karty” odbywa się najczęściej przy współpracy pracowników socjalnych z dzielnicowymi.

Wykres Nr 8. Liczba sprawców przemocy objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019 – 2021 w Gminie Sośno z podziałem ze względu na płeć.

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

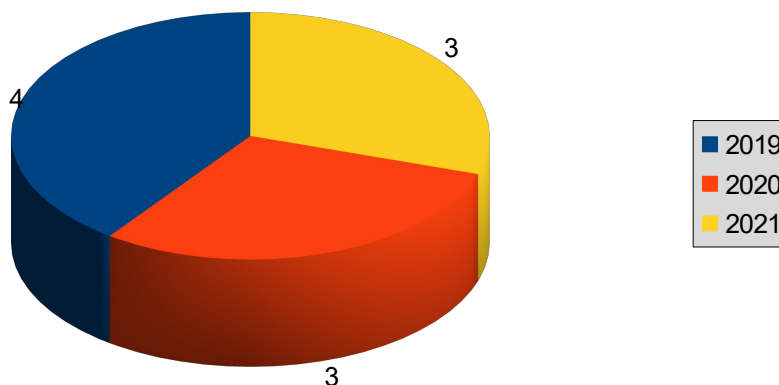
Wykres Nr 9. Liczba ofiar przemocy objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2019 – 2021 w Gminie Sośno z podziałem ze względu na płeć.

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

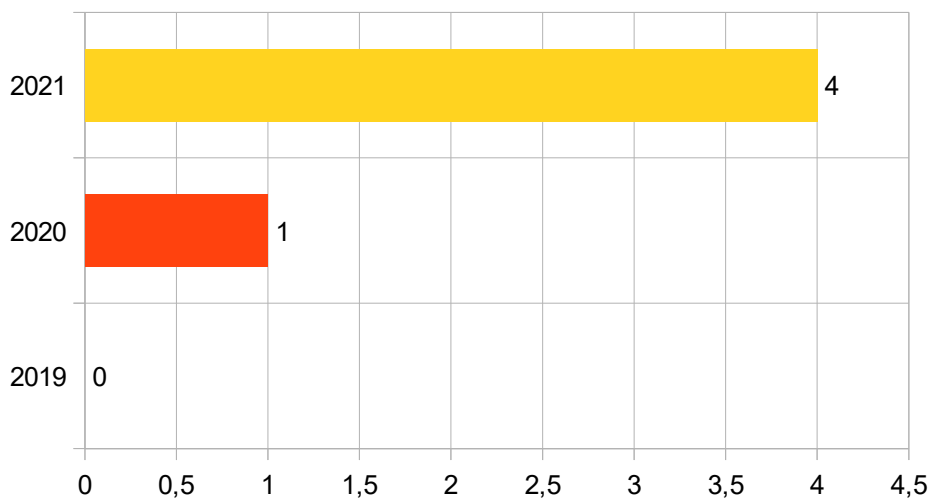
Wśród osób podejrzanych o stosowanie przemocy wobec najbliższych znaczącą większość stanowią mężczyźni.

Wykres Nr 10. Liczba sprawców przemocy skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sośno w latach 2019 – 2021.

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Wykres Nr 11. Liczba sprawców przemocy uczestniczących w terapii uzależnienia od alkoholu w Gminie Sośno w latach 2019 – 2021.

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Sośnie.

Powyższe wykresy i zestawienia danych dotyczących liczby sprawców przemocy z liczbą sprawców borykających się z problemem alkoholowym wskazują na częste występowanie obu problemów jednocześnie. Jednakże sprawcy przemocy, którzy nadużywają alkoholu rzadko podejmują leczenie.

IV ANALIZA SWOT

SWOT – jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony	Słabe strony
- działalność instytucji pracujących na rzecz osób potrzebujących (GOPS, KPP, GKRPA, kuratorzy, NZOZ); - dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (psycholog w GOPS oraz w placówkach oświatowych, konsultant, terapeuta ds uzależnień); - wykwalifikowana i kompetentna, stale doksztalająca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej; - zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny; - dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej,	- niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców; - niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin; - niewystarczający system informacyjny koordynacji i współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi; - mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej; - istnienie szarej strefy zatrudnienia; - brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego; - zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych; - niewystarczająca ilość propozycji spędzania

<p>pedagogów szkolnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - otwartość ośrodka pomocy społecznej i samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym; - ogólnie dostępna oferta pomocy i różnorodność form wsparcia w zakresie uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, bezrobocia i innych problemów dotyczących mieszkańców; - dostępność gminnych obiektów sportowych; - funkcjonowanie na terenie gminy placówek służby zdrowia; - otwartość na nowe rozwiązania; - dobra współpraca policji z GOPS, placówkami oświatowymi; - właściwe funkcjonowanie GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie oraz Punktu Interwencji Kryzysowej; - usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych; - pozyskiwanie środków zewnętrznych przez szkoły; - informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy - szeroka skala działań profilaktycznych, informatycznych i edukacyjno – szkoleniowych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze 	<p>czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją;</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak klubów seniora i brak propozycji spędzania czasu wolnego dla osób starszych; - brak żłobka na terenie gminy; - ograniczona liczba miejsc w przedszkolach; - brak mieszkań chronionych; - brak mieszkań socjalnych; - brak poradni rodzinnych; - brak aktywnie działających organizacji pozarządowych oraz brak współpracy organizacji z GOPS; - niskie dochody własne gminy na mieszkańca; - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji; - brak klubów AA, al-Anon; - brak stołówki, baru dla osób dorosłych, starszych, samotnych, niepełnosprawnych; - utrudniona komunikacja PKS; - nierozwinięty wolontariat, m.in. brak wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne;
--	--

polityki społecznej.	
----------------------	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój przedsiębiorczości; - rozwój ekonomii społecznej; - rozwój społeczeństwa obywatelskiego; - wsparcie szkoleniowe; - wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych; - rozwój społecznych grup wsparcia; - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych; - polityka prorodzinna; - wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej; - regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie; - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; - funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych; - rozwijający się wachlarz instrumentów prawnych w zakresie pomocy społecznej; - zwiększanie świadomości społecznej na temat uzależnień i przemocy domowej; - promowanie zdrowego trybu życia; - wspieranie działań mających na celu aktywne uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym; 	<ul style="list-style-type: none"> - migracje młodych ludzi za pracą; - rozbitcie więzi rodzinnych i społecznych; - osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny; - kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; rozpad więzi rodzinnych; - rozluźnienie standardów moralnych; - rozwój patologii i uzależnień; - powiększenie się obszaru dysfunkcji rodzinnych; - wzrost agresywnych zachowań dzieci i młodzieży; - obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej; - coraz większa dostępność napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych, np. dopalaczy; - rosnące zagrożenie uzależnieniami niechemicznymi (Internet, gry komputerowe, telefon komórkowy i cyberprzemoc); - wzrost liczby uzależnionych od alkoholu, w tym kobiet; - pogłębiające się ubożenie mieszkańców; - starzenie się społeczeństwa i stopniowe wyludnienie; - izolacja i bierność społeczna; - negatywne nastawienie społeczne do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym;

	<ul style="list-style-type: none"> - brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia; - niski poziom pozyskiwania środków na realizację projektów miękkich z zakresu polityki społecznej, wynikający z trudności w ich realizacji; - brak dostatecznych środków finansowych na walkę z problemami społecznymi; - rosnące zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej; - biurokracja w pomocy społecznej; - roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej
--	--

V CELE STRATEGII

1. Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych.
2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Podjęcie działań zmierzających do doskonalenia jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej.

Cel strategiczny 1 - Wspieranie osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych.

Realizatorzy celu: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Więcborku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Domy Pomocy Społecznej, Warsztat Terapii Zajęciowej, Policja, szkoły, zakład opieki zdrowotnej.

Cele operacyjne:

- upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych i starszych oraz dostępnych formach pomocy;
- integracja osób niepełnosprawnych i starszych ze społeczeństwem;
- wyrównanie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych;
- rehabilitacja społeczna i zawodowa;
- zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do internetu;
- uwrażliwienie społeczeństwa oraz władz na prawa i potrzeby osób niepełnosprawnych;
- wspieranie w tworzeniu grup samopomocowych, klubów integracji i organizacji pozarządowych;
- mobilizowanie pracodawców, organizacji pozarządowych, instytucji i osób

- indywidualnych do działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- inicjowanie rozwijania aktywnych form spędzania wolnego czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne;
  - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych;
  - dążenie do zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez minimalizowanie skutków niepełnosprawności;
  - promowanie uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej;
  - podjęcie działań w kierunku utworzenia nowych instytucji wspierających osoby starsze i niepełnosprawne np. kluby seniora, środowiskowy dom samopomocy;
  - zapewnienie opieki osobom przewlekle somatycznie i przewlekle psychicznie chorym;
  - w przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenia osób wymagających całodobowej opieki w domach pomocy społecznej;
  - polepszenie warunków życiowych osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier utrudniających poruszanie się w środowisku domowym i lokalnym;
  - wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi poprzez udzielanie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego, pracy socjalnej.

Cel strategiczny 2 - Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Realizatorzy celu: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Administracji Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna; punkt poradnictwa specjalistycznego przy PCPR, samorząd gminny, Powiatowy Urząd Pracy, policja, kuratorzy zawodowi i społeczni, pedagodzy szkolni, zakład opieki zdrowotnej.

Cele operacyjne:

- upowszechnienie pozytywnego wzorca rodziny;
- współpraca z instytucjami zajmującymi się problemami rodziny;
- pomoc rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez upowszechnianie wiedzy psychologicznej wśród rodziców, rozwój poradnictwa specjalistycznego tj. pedagogiczno-psychologiczne w placówkach oświatowych, prowadzenie interwencji w sytuacjach kryzysowych, szybkie reagowanie na problemy występujące w rodzinie, organizowanie pomocy psychologicznej dla dzieci będących w sytuacji kryzysu emocjonalnego;
- praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, niewydolnymi opiekuńczo-wychowawczo w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem;
- stworzenie systemu współpracy i przepływu informacji pomiędzy organizacjami i instytucjami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie;
- pobudzanie aktywności zawodowej rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
- szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną;
- przeciwdziałanie patologii życia rodzinnego – profilaktyka w tym zakresie poprzez tworzenie programów profilaktycznych i sieć poradnictwa specjalistycznego;
- profilaktyka problemów alkoholowych i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez doskonalenie procedury „Niebieskiej Karty” i rozwój procedury interwencji kryzysowej wobec ofiar przemocy, a także doskonalenie kadry pracowników pomocy społecznej w tym zakresie;
- podejmowanie działań dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych;
- ochrona dziecka przed przemocą i krzywdzeniem poprzez motywowanie społeczności lokalnej oraz instytucji do podejmowania działań na rzecz krzywdzonych osób i ich rodzin, ulepszanie systemu pomocy rodzinom, szkolenie służb społecznych i pracowników ochrony zdrowia dot. znajomości rozpoznawania objawów dziecka krzywdzonego oraz podejmowania działań pomocowych;

- współpraca z Sądem Rodzinnym, szkołami, policją i innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez zapewnienie pomocy asystenta rodziny;
- podjęcie działań w kierunku zwiększenia w gminie dostępu do opieki przedszkolnej oraz zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3.

Cel strategiczny 3 - Podjęcie działań zmierzających do doskonalenia jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej.

Realizatorzy celu: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Administracji Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, policja, szkoły.

Cele operacyjne:

- szkolenie i doskonalenie kadry pomocy społecznej;
- spotkania z w/w podmiotami;
- aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań;
- wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalnie działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej klientów systemu poprzez szkolenia i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych i rozwój kadr socjalnych z terenu gminy;
- stałe podnoszenie kwalifikacji przez kadry pomocy społecznej;
- inicjowanie i wdrażaniem nowych rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów i programów służących podniesieniu jakości świadczonych usług poprzez instytucje pomocy społecznej.

VI ADRESACI STRATEGII.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Sośno jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie.

Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Sośno, zarówno osoby samotne jak i rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych, które wymagają pomocy w odzyskaniu sił, wiary w siebie i zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

VII MONITORING

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów i jak największej efektywności planowanych oddziaływań musi być poddawana monitoringowi i ewaluacji.

Strategia będzie podlegać modyfikacjom i weryfikacjom w zależności od zmieniających się czynników w niej przedstawionych. Wyznaczone w Strategii cele będą realizowane przy wykorzystaniu możliwych zasobów i zaangażowaniu wszystkich wymienionych w niej instytucji i organizacji społecznych.

Prace nad realizacją celów i kierunków działań Strategii powinny być prowadzone w sposób ciągły, co może oznaczać w przyszłości aktualizację Strategii w zależności od zachodzących zmian.

Nadzór nad realizacją zadań określonych w Strategii będzie sprawować Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Monitoring realizacji celów strategicznych prowadzony będzie na bieżąco. Każdego roku w okresie sprawozdawczym Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w składanym sprawozdaniu z działalności OPS będzie informował Radę Gminy o stanie realizacji celów i zadań wynikających z niniejszej Strategii.

ZAKOŃCZENIE

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 - 2029 będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie Sośno nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy i integracji społecznej.

Założeniem Strategii jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Sośno dogodnych warunków do rozwoju, wzmacnianie rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy, w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przeciwdziałanie bezrobociu, zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

Opracowanie niniejszej Strategii ma posłużyć lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Sośno.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sośno na lata 2023 - 2029

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodziny z grup szczególnego ryzyka.”

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.